

Verzoek om inlichtingen ogv art 97 en 89 Waterschapswet/vragen ex artikel 35 RvO over de droogtecrisis en het ontbreken van voorbereiding, beleid, data en instrumentarium

Maastricht 7 augustus 2026

Aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg

Geachte dijkgraaf en geacht dagelijks bestuur,

De zorg voor voldoende kwalitatief (grond)water is een levensvoorwaarde. Het hoort bij de grondwettelijke bescherming van onze leefomgeving. De Kaderrichtlijn Water legt niet voor niets de plicht op voor een kwalitatief goede ecologische en chemische toestand van oppervlaktewater, het grondwater en de bescherming van openbare en industriële drinkwaterbronnen voor menselijke consumptie.

Met betrekking tot zowel de beschikbaarheid als de kwaliteit van water worden doelen en verplichtingen niet gehaald door het Waterschap Limburg en de andere overheden.

Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat in het huidige waterbeheer van Waterschap Limburg nog onvoldoende urgentie wordt gegeven aan de integrale benadering en interactie van grondwater- en oppervlaktewater systemen (GGOR-principe). Beide systemen zijn hydrologisch onlosmakelijk met elkaar verbonden: veranderingen in grondwaterstanden beïnvloeden de afvoer en ecologische kwaliteit van oppervlaktewater, terwijl peilbeheer en water aan/afvoer direct doorwerken in het grondwatersysteem.

Een duurzaam en toekomstbestendig waterbeheer vraagt daarom om een aanpak waarin de interactie tussen grond- en oppervlaktewater het uitgangspunt vormt bij beleidsontwikkeling, vergunningverlening en beheer. Alleen vanuit deze integrale systeembenadering kunnen waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit, natuur en maatschappelijke functies in samenhang worden gewaarborgd.

Grondwater dient beleidsmatig te worden beschouwd als een schaarse hulpbron met meerdere maatschappelijke en ecologische functies, die in samenhang moeten worden beschermd en afgewogen.

Het is van strategisch belang om het water in de diepere grondlagen te reserveren voor hoogkwalitatieve consumptie zoals drinkwaterwinning en voedselproductie. Het waterschap moet daar de provincie van overtuigen.

Het huidige tekort aan (oppervlakte)water en de bijbehorende droogteproblemen tonen het volgende aan:

- er wordt in natte periode onvoldoende water vastgehouden voor de droge periodes
- het eerder omschakelen van winter- naar zomerstanden is noodzakelijk
- de noodzaak van meer in plaats van minder stuwen wordt niet goed ingezien
- we weten als waterschap onvoldoende wat er gebeurt, doordat niet goed bekend is wie, waar, hoeveel water onttrekt.

Een specifiek probleem hierbij is dat noodzakelijke data ontbreken voor onderbouwing van beleid mbt onttrekking van grond- en oppervlaktewater.

Het is dus hoog tijd voor debietmeters bij boeren en bedrijven die water onttrekken. Zoals al jarenlang gebeurt bij de Alfa-brouwerij die voor het water dat de brouwerij oppompt uit zijn bron betaalt. Gecertificeerde bronbemaalingsfirma's dienen ingeschakeld om bronnen te slaan en deze bronnen dienen gedocumenteerd te worden. Niet gedocumenteerde bronnen moeten door gecertificeerde firma's afgesloten worden om uitloop van besmet water uit de bovenlagen in die van de onderlagen te voorkomen.

De recente publicaties van L1 op 25 juli en 4 augustus 2026

Droogte in Limburg: holle woorden van het waterschap

<https://www.l1nieuws.nl/nieuws/3212296/de-strijd-tegen-de-droogte-in-limburg-een-groot-verschil-tussen-woord-en-daad>

en

Grondwater taboe bij Waterschap Limburg

Grondwater taboe bij Waterschap Limburg
omdat beleid ontbreekt
share.google

geven aan

dat het onbekend is hoeveel oppervlaktewater daadwerkelijk wordt onttrokken;
dat grondwateronttrekkingen grotendeels gebaseerd zijn op zelfrapportage achteraf;
dat een verplichte debietmeter ontbreekt;
dat controle “nauwelijks mogelijk” is.

Dit leidt tot onthutsende crisisconclusies:

- ondanks code rood ontbreekt een actueel operationeel beeld van de wateronttrekkingen.

Dat is een fundamenteel tekort in situational awareness.

- maatregelen richten zich mogelijk op het verkeerde probleem

De focus ligt op oppervlaktewater, terwijl hydroloog Van den Eertwegh stelt dat juist grondwateronttrekkingen de beken ontvoeden en droogval veroorzaken.

- er is geen aantoonbaar onderbouwde prioritering van maatregelen op basis van hydrologische impact.

- er is een code rood zonder bijbehorend handelingsperspectief.

De twee artikelen geven ook aan dat:

- uitzonderingen blijven gelden (o.a. procesindustrie);

- geen criteria en aanpak bestaan voor een grondwaterverbod;

- geen concrete beperkingen beschikbaar zijn voor de crisisorganisatie.

- het opschalingsniveau ("code rood") is niet gekoppeld aan vooraf vastgestelde interventies hetgeen de geloofwaardigheid van het crisisstelsel ondergraaft.

- er geen voorbereiding heeft plaatsgevonden ondanks de bekende risico's sinds 2018

- dat pas tijdens de crisis om specialistische onderbouwing wordt gevraagd.

- er sprake is van onvoldoende anticiperend risicomanagement en onvoldoende voorbereiding op een voorzienbaar scenario.

- voorzover er regels zijn deze onvoldoende effectief en handhaafbaar zijn omdat verplichte meetapparatuur ontbreekt, de controlecapaciteit beperkt is en op grote schaal illegaal pompen mogelijk is

- de crisisorganisatie sterk tekort schiet omdat juridisch instrumentarium ontbreekt

- "nog geen formele regels of toetsingscriteria" voor een grondwaterverbod (citaat uit artikel 2) betekent dat de crisisorganisatie wel is opgeschaald, maar niet beschikt over vooraf voorbereide bevoegdheden of toetsingskaders.

Of en hoe provincie en waterschap samenwerken;

welke escalatiestappen gelden is onduidelijk.

Uit de twee artikelen valt af te leiden dat er geen uitgewerkte governance tijdens de droogtecrises is met een daarop gericht vooraf vastgesteld draaiboek en dat er geen droogtecrisisdraaiboek is met:

triggerwaarden;

maatregelen per fase;

verantwoordelijkheden;

communicatieprotocollen;

handhavingsstrategie.

De crisisorganisatie die zich beperkt tot het waterschap bestaat uit ambtelijke adviseurs kent slechts 1 "bestuurlijke beslisser". Er lijkt geen centrale rol weggelegd voor de dijkgraaf, de portefeuillehouder crisisbeheersing en communicatie.

De communicatie is inconsistent.

Een "volledig verbod" blijkt uitzonderingen te kennen.

De risicocommunicatie is niet eenduidig, wat het draagvlak en het vertrouwen schaadt.

Bestuurlijke regie door de dijkgraaf met ondersteuning van het dagelijks bestuur ontbreekt.

Het onderwerp grondwater was niet aan de orde in het dagelijks bestuur.
Dat is opmerkelijk bij code rood en historisch lage grondwaterstanden.

In het tweede artikel staat

Bestuurder Arnold Jansen van het waterschap probeert het uit te leggen: "Om het grondwatergebruik te beperken, hebben we eerst een nieuwe verordening nodig of een aanvulling op de huidige verordening." Hij bedoelt daarmee dat er eerst nieuw beleid moet zijn, voordat je mogelijk ingrijpende maatregelen kunt afkondigen.

DB-lid Arnold Jansen verwijst naar een nog te wijzigen of nieuwe verordening. Dat is een erkenning dat het dagelijks bestuur zich niet daadwerkelijk heeft beziggehouden met de voorbereiding van nieuw beleid en noodregelgeving.

Er is een groot verschil tussen lange termijn ambities en korte termijn crisismaatregelen, Convenanten tot 2050 bestaan, maar acute maatregelen ontbreken.

Voorzover er strategische ambities zijn, zijn deze niet vertaald naar operationele crisiscapaciteit.

De artikelen van L1 roepen vooral de vraag op of het waterschap zijn zorgplicht voldoende voorbereidend heeft ingevuld.

De dijkgraaf heeft de crisisbeheersing in portefeuille en heeft o.g.v. art 94 Waterschapswet de plicht en taak om de goede behartiging van de taken van het waterschap te bevorderen. De taakinvulling m.b.t. de crisisbeheersing tegen het voorzienbare risico droogte bevat de voorbereiding, informatiepositie, het instrumentarium, de samenwerking, handhaafbaarheid en tijdige bestuurlijke besluitvorming.

Daarover stel ik de volgende vragen.

Vraag 1 aan de dijkgraaf

Hebben u en uw voorgangers concrete voorbereidingsbesluiten sinds 2018 tot het afkondigen van code rood in het dagelijks bestuur geagendeerd met het oogmerk dat het Waterschap Limburg bij een voorzienbare droogtecrisis beschikt over actuele meetgegevens, juridisch toepasbare grondwatermaatregelen, handhaafbare instrumenten en een gezamenlijke provinciale crisisaanpak?

Zo ja welke?

Zo nee, waarom niet?

Indien deze wel zijn voorgesteld en niet tot besluitvorming leidden, wat is hiervan de oorzaak en/of reden?

Trof u een overdrachtdossier aan van uw voorgangers bij uw aantreden over droogte, zo ja wilt u deze overleggen?

Gaat u er nu snel in voorzien dat er een monitoring- en datasysteem tot stand komt met actuele meetgegevens ten nutte van juridisch toepasbare grondwatermaatregelen, handhaafbare instrumenten en een gezamenlijke provinciale crisisaanpak?

Vraag 2 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

Hoe kunt u verantwoorden dat het Waterschap “code rood” afkondigt terwijl het geen actueel inzicht heeft in de omvang van de grondwateronttrekkingen, geen vooraf vastgesteld toetsingskader voor grondwatermaatregelen bezit en het dagelijks bestuur recent niet over grondwater heeft beraadslaagd?

Vraag 3 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

Op basis van welke criteria is code rood afgekondigd?

Welke concrete maatregelen horen formeel bij code rood?

Waarom bestonden bij afkondiging van code rood nog geen toetsingscriteria voor grondwatermaatregelen?

Vraag 4 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

Wat is de samenstelling van de crisisorganisatie, hoe is deze ingericht en hoe is de bestuurlijke beslissingsbevoegdheid geregeld? Wilt u het besluit delen?

Wanneer gaat u een vastgesteld droogtecrisisdraaiboek met het algemeen bestuur delen?

Wanneer is de crisisorganisatie voor het eerst geactiveerd en welke besluiten zijn sindsdien genomen?

Vraag 5 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

Van welk situatiebeeld bent u uitgegaan

Hoeveel oppervlaktewater werd in juli 2026 daadwerkelijk onttrokken per sector?

Hoeveel grondwater werd in dezelfde periode onttrokken uit de categorie <150.000 m³/jaar?

Welk deel van deze gegevens is gemeten en welk deel is geschat of zelfgerapporteerd?

Beschikt het waterschap tijdens code rood over dagelijkse of wekelijkse onttrekkingsdata?

Zo ja wilt u deze delen met het algemeen bestuur en publiekelijk toegankelijk maken?

Vraag 6 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

Vorbereiding sinds 2018

Welke lessen uit de droogtejaren 2018, 2019, 2020, 2022 en 2023 zijn formeel geëvalueerd?

Waarom is een verplichte debietmeter niet eerder voorbereid?

Welke voorstellen zijn sinds 2018 aan het dagelijks bestuur en/of aan het algemeen bestuur voorgelegd inzake grondwaterregistratie en handhaving?

Vraag 7 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

Handhaving

Hoeveel controles op grondwaterpompen zijn in 2025 en 2026 uitgevoerd?

Hoeveel overtredingen zijn geconstateerd?

Hoeveel illegale pompen zijn opgespoord?

Welke extra handhavingscapaciteit is tijdens code rood ingezet?

Vraag 8 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

Interbestuurlijke samenwerking

Wanneer heeft de dijkgraaf en/of het dagelijks bestuur bestuurlijk overleg gevoerd met de CdK en de gedeputeerde Water over de droogte met als doel invulling te geven aan een gezamenlijke droogteaanpak?

Is overwogen om een gezamenlijke bestuurlijke taskforce droogte in te richten?

Zijn het Rijk, gemeenten en veiligheidsregio's geïnformeerd over de ernst van de grondwaterdaling?

Vraag 9 aan de dijkgraaf

Moet de provincie niet deel uitmaken van de crisisaanpak?

De provincie is bevoegd gezag voor de grotere grondwateronttrekkingen en voor het provinciale grondwaterbeleid. Een droogtecrisis die primair samenhangt met grondwaterstanden kan daarom moeilijk effectief worden bestreden zonder provinciale inzet.

Hoe geeft u aan dit klassieke voorbeeld van gedeelde verantwoordelijkheid invulling en spreekt u daar de CdK en het college van GS op aan?

Vraag 10 aan de dijkgraaf

Een effectieve crisisaanpak vereist een gezamenlijk operationeel team van Provincie en Waterschap Limburg.

Hier hadden de dijkgraaf en de CdK anticiperende acties op moeten nemen.

Denk aan:

gezamenlijke risicoanalyse vóór de zomer van 2026;

voorbereiding noodverordening of tijdelijke regels;

versneld invoeren van meetverplichtingen;

gezamenlijke communicatiecampagne;

scenario's voor verdere grondwaterdaling;

bestuurlijke taskforce met provincie, waterschap, WML en veiligheidsregio.

Voor de CdK geldt dat hij niet het waterbeheer voert, maar wel een coördinerende rol heeft op het terrein van veiligheid en interbestuurlijke samenwerking. Bij een langdurige droogte met mogelijke effecten op natuurbranden, drinkwater, landbouw en natuur ligt het voor de hand dat de CdK ten minste de gezamenlijke voorbereiding en afstemming bevordert.

Bent u bereid op korte termijn naar de CdK een initiatief te nemen om hierin zo spoedig mogelijk te voorzien?

Vraag 11 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

We weten als waterschap onvoldoende wat er gebeurt, doordat niet goed bekend is wie, waar, hoeveel water onttrekt.

Op dit moment loopt de actualiteit van de metingen 8 tot 10 jaar achter.

Het is van belang dat het waterschap zo snel mogelijk het data- en monitoringssysteem optimaliseert, zoals ook gevraagd in vraag 1.

Het is essentieel dat een continue datastroom gegarandeerd is, dat de metingen worden geregistreerd en openbaar beschikbaar worden gesteld aan Waterschap, TNO BRO/Dino-Loket. Ook is het van belang dat de peilbuizen op de betreffende locaties aan de specifieke winningen worden gerelateerd.

11a. Onderschrijft u de noodzaak van een dergelijk systeem waarin de data van alle overheden, waaronder ook die van gemeenten, zijn geïntegreerd?

Bent u in dat kader bereid initiatief te nemen voor een intensievere samenwerking met TNO, Ministerie van I en W betreffende de registratie van grondwaterpeilen en de kwaliteit en het vrijgeven van data?

11b. Wanneer gaat u de debietmeter invoeren en verplichten?

Vraag 12 aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur

Het is van belang per gebied sturing te kunnen uitoefenen op de grondwaterstand en maatwerk per gebied te kunnen leveren.

Wilt u een volledig overzicht van de grondwaterwinningen en van de locaties verstrekken waar zich blijvend grondwateroverlast voordoet en deze voegen bij uw antwoord?

Hoe gaat u deze gebieden, zoals Bunde, Maasbree, IJzeren Kuilen, inpassen in provinciebrede maatregelen?

Met vriendelijke groet

Marja Hilders,
fractievoorzitter AWP Waterschap Limburg
Tel: 0618364978